

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:

Parohiile cl. I. pe un an 5⁰⁰ Lei
Parohiile cl. II. și particulari . . . 400 Lei
Parohiile cl. III. și subclasă . . . 300 Lei

APARE DUMINECA

MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI
EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.

Prețul inserțiunilor

DUPĂ TARIFUL STABILIT DE
CONSILIUL EPARHIAL.

Trăiască Regele!

Majestatea Sa Regele nostru Mihai I a împlinit de curând 21 de ani, iar astăzi, sub scutul Voevodului oștilor cerești, neamul îi prăznuiește ziua numelui deodată cu împlinirea frumoasei vârste a maturității...

Din vălul de fum și vuetul de groază al războiului abia că mai răzbate la noi seninătatea unei clipe de reculegere. Abia că ne mai poate surprinde, cu razele ei mângâietoare, în momente firești, de cumințe și cumpătată vieată, care se desfășoară deopotrivă pe fir de dureri, dar și de bucurii...

Iată, din îndurarea Proniei cerești, noi Românii trăim astăzi un asemenea moment, frumos și înălțător. Și parecă pe măsura în care gustăm mai rar din plăcerea unor asemenea momente, farmecul lor devine mai cuceritor și bucuria noastră mai intensă. . . . Nouă hărăzit ni-a fost ca mileniile

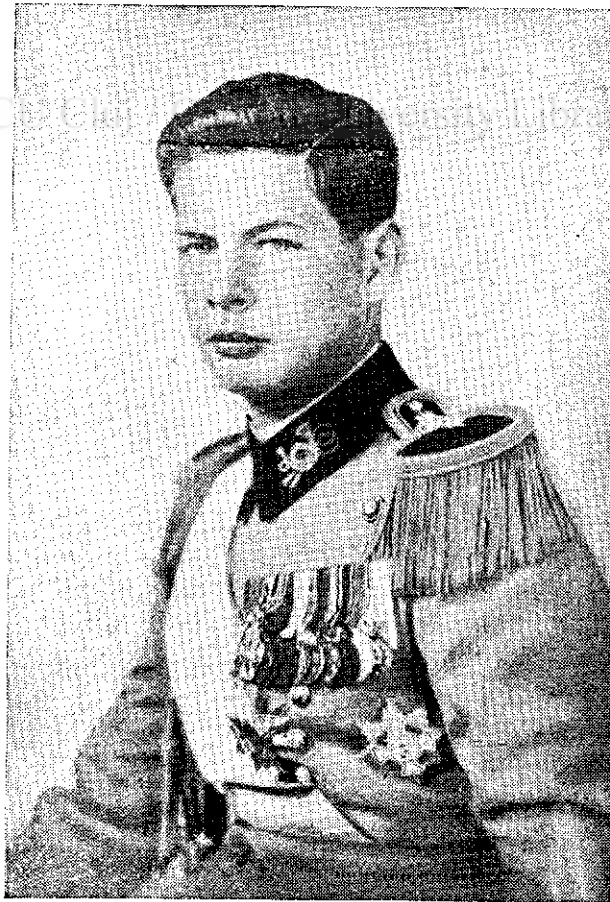
să ne crească pe căpătâiu de piatră, iar soarele din cer să mângâie doar ochi înrouați de lacrimi și obidă. Pentru ce dar am preface clipa bucuriei în nesfârșite desfătări și greutatea zilei am preface-o în huzur provocător?

Regele nostru, fără de anii copilăriei și de bucuriile adolescenței, a prins spada bărbăției sub cerul aprins de fulgere al Patriei Sale. Și pașii Lui dintâi s'au văzut călăuziți militărește, spre răzbinarea umilirilor căzute asupra Patriei, asupra Țării Sale.

Noi așa îl vrem pe Regele nostru, crescut la sânul aceleiași mame dulci, România moși-strămoșilor noștri:

Împărțind cu noi asprimea încercărilor multe, cum făceau regii antichității, trecuți în mit și poezie; înmulțind cu noi victoriile, ca pe niște fracte curate ale virtuților noastre genuine, ca oarecând marii împărați ai strămoșilor noștri romani și daci și împărțind sgârcitele clipe de bucurie...

De ziua numelui, în al 22-lea an, acestea i le dorim noi M. S. Regelui Mihai I. însoțindu-le cu sincera și tradiționala noastră urare: Trăiască Măria Sa Regele!

Solidaritatea ortodoxă.

Trăim timpuri grele și ne așteaptă încă destule încercări și suferințe, pentru ca nici timpurile ce stau necunoscute după orizontul zilelor de astăzi să nu fie goale de noi surprize amare pentru noi.

E o constatare ce se ridică din toate inimile îngrijorate, cât și o realitate peste care nu se mai poate trece cu nepăsare și indolență, ca în timpurile de pace.

Fără grija de a greși, lumea poate fi asemănată cu acel corăbier neprevăzător, care a înaintat pe puntea unei corăbii până în miez de mare înfuiată și acum privește cu neliniște și groază talazurile uriașe și norii amenințători ce se ridică în contra sa din toate părțile.

Primejdiile mari însă călesc voințele oțelite în focul luptei, de aceea poate că mai mult ca niciodată primejdiile ce amenință omenirea călesc puterile de lucru și de rezistență ale Bisericii ortodoxe.

Mama noastră Biserica iarăși este îndoliată și plânge la căpătâiul unei omeniri împătimate și tot iarăși luptă, cu toată ardoarea dragostei sale, pentru pacificarea și întronarea dragostei și liniștei în lume.

Ruga sa zilnică înălțată dela altarele sale ortodoxe este un neostenit îndemn înspre dragoste frățească și solidaritate creștină.

Biserica ortodoxă vrea să trezească în omenirea îngrijorată de astăzi sentimentul frățietății și unității creștine, care de mult a fost acoperit de înnegurata haină a înstrăinării și îndoșmăririi.

Unde sunt timpurile glorioase din primele veacuri de viață și eroism creștin? Atunci comunitatea creștină era una, puternică și legată cu nemuritoare legături ale dragostei, încât prezenta oricăror lovituri din afară pieptul său inexpugnabil de granit. De el s'au poticnit iudovii fanatici, împărații păgâni, persecuțiunile înzecite și filosofii subtili. Biserica era ancora de rezistență, inima plină de iubire, corabia bine condusă și limanul de mângâiere și de mântuire al tuturor creștinilor.

Numai așa a fost cu puțință victoria strălucită a religiei creștine în lume, numai așa poate fi explicat muntele luminos de martiri, care stă la temelie Bisericii creștine.

Numai prin solidaritate și dragoste creștină!

Care este însă aspectul vremurilor noastre creștine? Care este durerea de fiecare zi a scumpei noastre Mame: Biserica? Instreinarea și îndoșmănirea noastră întreolaltă! Am ajuns, cu durere trebuie să o spunem, creștini numai cu numele. Venim la sfânta biserică, stăm împreună sub acoperișul ei, dar tot streini și despărțiti rămânem. Când ieșim pe ușa bisericii fiecare își are drumul său deosebit, închis în el și ascuns de ochii altuia.

Frați de-un sânge și frați de-o credință, suntem în obiceiuri și fapte atât de streini unii de alții, încât să nu ne mirăm că pe fiecare ne cuprinde atât de ușor și de repede grija și desnădejdea în fața zilelor ce le trăim.

O nație ca să fie tare, trebuie să fie unită, o Biserică ca să fie măreață trebuie să fie tot atât de unită în toți membri ce-o alcătuiesc.

Unde este însă măreția și puterea Bisericii noastre ortodoxe, dacă tot mai mulți sunt aceia ce se înstreinează de zidurile ei ocrotitoare?

Unde însă mai pot afla liman de siguranță și de liniște acești înstreinați ce se despart de învățătura și de dragostea Bisericii?

Ne măcinăm sufletele noastre și puterile noastre în neputincioase tragedii personale și cât de puternici am putea fi dacă toți Românii am fi adunați cu trupuri și suflete sub aripile ocrotitoare ale Bisericii ortodoxe!

Căci nu există nicio instituție națională, care să poată dărui încredere neșărmurită în destinul său alesului neam românesc în afara Bisericii ortodoxe, care să-l poată aduna într'un trup nebiruit și să-i poată crește un suflet mai nobil. Întârziem însă fiecare pe drumuri depărtate de albia ortodoxă, sau ocolim pe cărările întortochiate ale desnădejdei...

Români, îndărăt la picioarele Crucii și la sânul de mamă al Bisericii ortodoxe!

Apelul zilnic al Bisericii noastre naționale nu mai este un îndemn, ci o poruncă!

P. R.

Nu vă îngrijați de nimic, ci pururea în rugăciune și cerere descoperiți cu mulțămire dorințele voastre înaintea lui Dumnezeu, și pacea lui Dumnezeu, care e mai presus de orice minte, va păzi inimile și cugetele voastre în Hristos Iisus.

Filipeni IV, 6—7

„N'a murit... doarme“.

(Luca VIII, 52).

Ca o supremă mângăere a lui Iair pentru marea durere care îi apăsa sufletul, amenințat fiind cu pierderea fiicei sale, Mântuitorul, după ce drept condiție pentru rămânerea ei în viață îi cere *credința* (Luca VIII, 50), îl asigură, ajuns înaintea casei îndoliata, că fiica „n'a murit... doarme“ (Luca VIII, 52).

Ecoul acestei categorice asigurări a lui Iisus este, însă, în loc de bucurie a tuturor, râsetul sgomotos al învățaților prieteni ai mai marelui sinagogii, căci ei „*stiau*“ (Luca VIII, 53) că e moartă și că ceace e mort, nu poate fi numai adormit.

Dar râsetul le îngheță pe buze, căci Mântuitorul, grăind din nou, rostește porunca învictoare: „Copilă scoală“ (Luca VIII, 54), la care „s'a întors duhul ei și ea s'a sculat îndată“ (Luca VI, 1, 55).

„Și părinții ei se mirau“ (Luca VIII, 56); batjocoritorului râset îi ia locul mirarea și bucuria pentru reîntorcerea între cei vii a celei „știute“, plecată pentru totdeauna.

În această descriere a minunatei învieri a fiicei lui Iair, se subliniază, dela sine, două momente: *credința* tatălui și batjocoritorul râset, alimentat de *știința* ironicilor auditori.

Asemănându-ne acelora, oare noi — cu o cultură și civilizație rafinată de neconținutele șlefuirii ale minții — cu ce ne putem mândri: să mai fie părinți cu credință asemănătoare aceleia a lui Iair, sau că ne simțim mari și tari cu „știința“ noastră care, răsând încrezută, explică totul și toate?

Ce știm, azi, despre moarte?

O grupă mare a omenirii pretinde că nu există suflet, nici Dumnezeu, nici nemurire; că scopul fiecărui om trebuie să fie acumularea unor averi cât mai mari, prin care își poate satisface exigențele plăcerilor trupești, devenind „fericit“. „Știința“ acestor oameni decretează moartea drept „accident“ întrerupător al vieții de huzurire în plăceri, acestui „accident“ urmându-i un nimic total, fără nicio răspundere.

La propagarea între oameni a acestei „științe“, a contribuit mult ceata sgomotoasă a celor cari au încercat distrugerea oricărei ideologii superioare prin devalorizarea etice și falsificarea realității: Marx, Engels, Bergson, Lombroso, Einstein, Freud și alții de același sânge.

Această concepție a fost impusă milioanei de impilați din Răsăritul acum aprins de flăcările războiului — dar după reîntronarea păcii, într-o Europă nouă, vindecată de *toate* blestemățile prostitorilor popoarelor, va deveni un eventual obiect de distracție pentru savanții neocupați de alte probleme.

„Știința“ unei alte grupe de oameni, deși recunoaște existența sufletului, totuși, silindu-se să explice totul, provoacă numai nedumeriri.

Plecând dela concretul nemișcării ființelor moarte, încearcă să tragă concluzii asupra esenței morții din asemănarea întru nemișcare a altor stări: somnul natural și cel hipnotic; pierderea conștiinței în urma lovirii bruște a craniului sau în urma unei puternice emoții sufletești, precum și în cazul narcozei medicale sau toxicomane; nemișcarea stării extatice. Tuturor acestor stări le găsesc o caracteristică comună: omul cuprins de vreuna din ele, pierde conștiința eului. Filosofia lor învățând că eul este un amalgam de calități de-ale conștiinței și ale voinței personale de a activa în timp și spațiu, conchid că moartea — față de temporalul stărilor asemănătoare ei — aduce cu sine o definitivă detașare a sufletului de eu, când își ia zborul eliberat de cătușele materiei, timpului și spațiului. Că pe unde se... plimbă un astfel de suflet, „știutorii“ aceștia nu lămuresc, totuși ne dau asigurări că, pentru noi, moartea este o stare de definitivă lipsă de conștiință, asemănătoare cu fericirea unei continui stări de extaz.

Și unii, și alții, cunosc și concepția noastră, a creștinilor, despre nemurirea sufletului și despre viața de veci, ne rămâne însă numai nouă — cari nu numai *știm*, dar și *credem* cuvintele Mântuitorului: „cel ce crede în Mine va fi viu chiar de va muri“ (Ioan XI, 25) — siguranța deplinei fericiri care ne așteaptă dincolo de pragul morții.

Nouă, *credincioșilor* creștini, cărora cugetul nu ne poate fi întunecat de gândul morții — ca acelor sibiariți bătrâni, cu barba încăruntită în sorbirea până la fund a cupelor plăcerii, în cea mai deplină ignorare a nenorocirii sărăciei altora, cari, către amurgul vieții lor lipsite de iertări și faceri de bine, cu frică își îndreaptă pașii către sfințele biserici —; nouă, cărora sufletul nu ni se îngrozește văzând vremelnicia celor trupești — ca acelor cari, deși se laudă că nu le e frică de nimic, încearcă să uite, în beții, că toată măreția lumii acesteia și importanța propriei persoane este o deșertăciune trecătoare, ca tot ceace este lumesc —; *nouă* ne

este dată de multe ori și privește *biruinții credinții* asupra „științii“ omenești.

Î. P. C. Arhimandrit Scriban ne istorisește un caz de minune a credinții din zilele noastre („Necunoscutul de lângă noi“, în „*Timpul*“ din 31 Octombrie 1942).

În satul Stroești, județul Botoșani, se afla o copilă care de mulți ani era suterindă de otică osoasă. La îndemnul preotului din sat, părintele Iosif Popa, tatăl copilei o duse la medicii din Iași cari, însă, nu-i dădură nicio nădejde de îndreptare.

Întors dela drum, — tot așa ca și Iair, cu aproape două mii de ani înainte — își pune toată nădejdea în Dumnezeu, rugându-l pe slujitorul Domnului să facă rugăciuni pentru însănătoșirea fiicei lui. Iar „preotul s'a rugat fierbinte, zi și noapte, a postit aspru, iar Miercurile și Vinerile n'a mâncat deloc“.

Și, din nou, minunea credinții s'a împlinit: nefericita copilă, în a cărei însănătoșire nici un medic nu mai credea, „care ani de-a rândul nu se sculase din patul ei și nu văzuse decât părășii goi ai casei — deodată s'a ridicat de pe pat, parcă ar fi fost chemată de cineva. A început să umble și s'a vindecat deplin“.

Cât suntem de neputincioși, cu toată „știința“ noastră; cât au fost de încrezuți în „știința“ lor nebunii prieteni ai lui Iair!

Căci iată: și atunci ca și astăzi, credința a fost generatoare de minuni în fața cărora toată „știința“ omenească se pipernicește și dispare rușinată. Și atunci ca și astăzi, puterea morții a fost învinsă de credința unică a doi oameni, muritori și ei, ca noi toți ceilalți.

Și dacă credința a fost în stare să învie morții și să vindece suferințe trupești, de ce n'am putea și noi, crezând din toată adâncimea ființei noastre, să ne tămăduim sufletele pustiite de patimi și să le înviem pentru o trăire bineplăcută lui Dumnezeu?

Nu ne trebuie mai multă credință ca un bob de muștar și această minune s'ar împlini aievea, cuvintele Învietorului devenind realitate: *sufletele noastre nu sunt moarte ci dorm!*

L. D.

Cel ce vă dă Duhul și face minuni întru voi, oare prin faptele cerute de lege face acestea, sau prin ascultarea de credință?

Galateni III, 5

LIMBA DACILOR.

II

La capitoul „cercetări de limbă“, dl Cesar Pruteanu arată că limba latină era dialectată: în latina *cultă* sau *clasică*, în latina *vulgară* și în latina *priscă* sau *bătrână*, „cum avem și noi limba din cronicile noastre, pe care au vorbit-o străbunii italicilor — indo-europenii“ [p. 7].

Pentru a dovedi că lui *Ovidiu* nu i-a trebuit multă vreme ca să vorbească și să scrie hexametria în limba *latină* a autohtonilor geți, autorul se provoacă la concordanțele atât de isbitoare și la legile fonologice atât de apropiate ale celor patru dialecte românești [daco-macedo-istro- și megleno-român], pentru a trage, împreună cu dl prof. univ. *Sextil Pușcariu*, concluzia că „nu e posibil de a nu recunoaște o singură și aceeași limbă... Românii [având] înaintea diviziunii în patru dialecte o *locuință comună*, unde inovațiile lingvistice puteau să se răspândească în toate părțile prin comunicarea lor directă dela om la om“ [p. 7; cf. *Sextil Pușcariu, Limba română*, p. 68; G. Brătianu, *O enigmă și un miracol istoric: poporul român*, p. 54].

Mai departe, autorul arată că în „imperiul Italian de azi limba italiană este atât de dialectată încât două orașe apropiate, Milano și Torento, vorbesc diferit și cu greu se înțeleg“. *Ovidiu* putea — după părerea autorului — să se înțeleagă destul de repede cu autohtonii, dacă avem în vedere faptul că limba latină „*prisaca* a fost prima limbă — și ea coborînd din sanscrită — pe care o vorbeau la început popoarele indo-europene după venirea lor din Asia, și așezarea lor în miezul Europei. O ramură a acestora — cum spune Bertrand —, deci tot Traci, s'a desprins, și după mult colind, pe la mijlocul Dunării venind în legătură și cu Celții, cum spune Schrader și A. Boldur, s'a pogorât în Peninsula Apeninilor.

E firesc ca limba cu care veniseră italicii — observă mai departe autorul — încet-încet să se preschimbe, *altcum* să se vorbească, și *numai resturi* din ea să se mai găsească în cărțile sfinte numite *Saliare*, pe cari nu le mai înțelegeau nici măcar preoții latini. Dar aceste *resturi* de limbă veche, uitată și ne mai vorbită de Italicii, nu era uitată și se vorbea, în acea vreme și în urmă, de către *Barbari*, fiind limba lor obișnuită“ [p. 8]. *Quintilian* scrie că

modul de vorbire al barbarilor era următorul: „se adăugau la cuvintele *latine*, ori se lăsau afară, unele litere sau silabe, ori în fine se schimba o literă cu alta, sau se strămuta din locul său“ [p. 8]. *Isidor de Sevilla* [† 636] ne încredințează că „sub *barbarism* se înțelegea modul de vorbire al ginților barbare, care nu știau să pronunțe cuvintele latine în întregimea lor“ [p. 8].

Cumcă cuvintele *latine* au intrat în limba noastră [a *barbarilor* geto daci] direct din sanscrită și nu din limba *latină*, ne demonstrează cuvântul *adus*, „care — după dl Pruteanu — își păstrează și înțelesul și forma din sanscrită; și tocmai în limba latină, care ni l-a adus, cuvântul se pierde sau nu se află de loc“ [p. 10].

Alte cuvinte din sanscrită: *eacătă* = *ekada*, *gata* = *gata*, *gușă* = *gosha*, *iată* = *yatha*, *jăgărie* = *jagarya*, *maiu* = *mayu*, *pârgă* = *paraga*, *pită* = *pita*, *pleavă* = *plava*, *pricină* = *pracina*, *limbă* = *lamba*, *muerea* = *muherea*, *nimica* = *nimilica*, *plută* = *pluta*, etc. [p. 10].

Indienii de azi numără aproape ca noi: *una*, *duya*, *treya*, *patra*, *pancia*, *șase*, *șaptă*, *ashte*, *nava*, *dasha*, *satha* = *sută*. „Nu e mai aproape decât numărătoarea latină [din sanscrită și ea] din care se zice că derivăm noi“ — se întreabă dl N. Lupu [p. 10]. Cuvântul *apa* este același în sanscrită și la Perși [p. 10].

După ce aduce o serie de exemple și din toponomastică, spre a arăta că „încă din timpurile lui Enniu [239—169 a. Hr.] limba națională a populațiilor din Peninsula Iberică era considerată ca o limbă romană coruptă „Hispane non Romane loqui“, — autorul încheie interesanta sa broșură cu cuvintele drului N. Lupu: „Din cauza teoriei latinistice, întreaga noastră istorie e falsificată. Ea începe cu înfrângerea noastră, cu sfârșitul nostru ca stat, când ea ar trebui să înceapă cu istoria Daciei și a regilor ei... Hotărît lucru. Concepției sterpe de până acum, din punct de vedere al adevărului științific, umilitoare din punct de vedere al demnității naționale, ingrătă față de numeroșii și anticii noștri străbuni pe cari i-am renegat și i-am șters din pomelnicul nației, să-i punem capăt. Lăsați ghemul încâlcit la o parte, nu-i dați de capăt. Indreptați noile generații către noua concepție, fecundă, înălțătoare și producătoare de alte rezultate, de alte suflète“ [p. 12].

* * *

Fără să anticipăm ceva și fără să ne atașăm la o teorie sau alta, observăm că și învățații noștri cei mai de seamă nu mai consideră sacrosanctă teoria latinistilor, după care coloniștii romani din Dacia au fost aduși direct din Italia și dela Roma.

„Formarea poporului român — scrie ilustrul nostru istoric *Gh. Brătianu* — este epilogul procesului de romanizare din sud-estul Europei. Pătrunderea latină în Balcani și în valea Dunării din secolul al III-lea înainte de Hristos, până în secolul al III-lea al erei noastre, înseamnă mai curând *progresul unei limbi și a unei civilizații, decât o modificare etnică esențială a regiunilor trace și ilirice. Imigrația italiană n'a fost destul de intensă, pentru a modifica radical păturile adânci și sângele rasei*, dar geniul Romei a impus populației din aceste ținuturi *legile sale și, mai ales, ași adăuga astăzi, esențialul vocabularului său*“ [G. Brătianu, *O enigmă și un miracol istoric*, p. 58].

Dl prof. univ. *Const. C. Giurescu*, unul din cei mai de seamă istorici ai noștri contemporani, scrie că „din limba Dacilor nu cunoaștem astăzi decât foarte puțin: câteva nume de plante [27 la număr] păstrate de medicul grec *Dioscorides*, și câteva nume de persoane și localități. *Aceasta-i tot*. Soarta rea a făcut să se piardă poemele scrise de *Ovidiu* în limba getică, în timpul exilului său în Tomi; ele ne-ar fi arătat cum se înfățișa limba strămoșilor noștri. Astăzi suntem reduși mai mult la *conjecturi*. Un singur lucru s'a stabilit de către specialiști, anume că limba dacică se deosebea simțitor de cea tracică. Terminația specifică a numelor de localități dacice sau getice este *-dava* [Sucidava, Pulpudava]. Tracii aveau dimpotrivă terminația *-para* [ex. *Bessapara*, centrul Bessilor]. Numele dace de persoane sunt de obicei compuse, și se pot explica prin comparație cu rădăcinile respective indo-europene. De pildă, *Buerebista* ar însemna „bine cunoscutul“, iar *Dromihetes* „cel puternic sau tare ațătat“ [Istoria Românilor, I, București, 1935, pp. 88—89].

După ce, la finea sec. III î. Hr., Romanii pun piciorul în Iliric, contactul dintre Daci și Romani vine tot mai des, culminând pe vremea regilor daci *Buerebista*, *Cotiso*, *Dicomes*, *Scorylo*... și *Decebal* [din sec. I î. Hr.—sec. II d. Hr.]. Limba latină măcar la cei suspuși din Dacia era destul de bine cunoscută. „Avem de altfel și o dovadă: mesajul pe care *Burri*, neamul dacic din Oltenia, îl trimite, scris *lati-*

nește, lui Traian, la începutul primului războiu, sfătuindu-l să se întoarcă și să facă pace" [ibidem, pp. 54—61, 89—90].

Savantul arheolog, bănățeanul C. Daicovici, prof. la universitatea Cluj-Sibiu, scrie că istoriografia românească de azi leapădă teoria veche privitor la originea pură italică a popoului român, și că teoria lui *Philippide* [din *Originea Românilor*, I—II, Iași, 1923—1928] și a lui *Densușianu* [din *Histoire de la langue roumaine*] este discutabilă [vezi C. Daicovici, *Le problème de la continuité en Dacie*, în *Revue de Transylvanie*, Tome VI, No. 1, Cluj, 1940, p. 5].

Dr. prof. Daicovici, care-și propune să reconstitue istoria Daciei sprijinit în special pe argumente arheologice — spre a dovedi persistența și *continuitatea neîntreruptă a elementului geto-daco-roman în Dacia traiană* —, confirmă unele din concluziile la cari a ajuns Densușianu, când scrie că Dacii vin în ținuturile carpato-dunărene la finea perioadei neolitice și la începutul celei de bronz, pe vremea marilor migrațiuni a indo-europenilor spre sud, sud-est și sud-vest, deci în jurul anului 2000 î. Hr. *Geto-Dacii* — scrie dsa — *au păstrat obiceiurile, civilizația tradițională și organizația politică-socială a Indo-europenilor* [C. Daicovici, *ibid.*, p. 10] — și desigur și *limba acestora*.

Dr. Pruteanu — care din 1915 și-a făcut intrarea cu frumoase rezultate în ogorul literilor românești prin cele 10 lucrări tipărite până acum — are meritul de a ține, prin interesanta sa lucrare, la suprafață, una din cele mai de seamă probleme ale istoriei noastre naționale.

Rămâne în sarcina viitorului să deslege enigmă și să ne demonstreze cu argumente pozitive: ce limbă au vorbit strămoșii noștri geto-daci, și dacă între Daci și Romani au existat apropiate *legături de sânge și de limbă* chiar și înainte de cucerirea Daciei de către Traian la anul 106.

Prof. Dr. Gh. Cotoșman

Cu adevărat, mare este taina creștinătății: Dumnezeu s'a arătat în trup, s'a îndreptat în Duhul, s'a arătat îngerilor, s'a propovăduit popoarelor, s'a primit cu credință în lume, s'a înălțat în slavă.

Conștiință și faptă preotească.

Sub acest titlu publică foaia „Telegraful Român” din Sibiu Nr. 44/942 raportul tinărului preot I. Neagoe din Dridif la un chestionar primit dela of. protopopesc, cu privire la înfăptuirile din parohie în decurs de doi ani — cu privire la orânduiriile din biserică și din afară de biserică. Reproducem o parte din acel raport spre a lua cunoștiință Cuc. preoți, ce poate face osârdia unui preot zelos și iubitor de casa Domnului.

„In parohia Dridif pe care o chivernisesc abia de doi ani, încă din primele zile după venirea mea aici, ochii mi s'au oprit cercetător asupra întregii orânduiri din biserică și din afară de biserică (curtea, grădina, cimitirul și Of. parohial).

Din prima Duminecă după instalare, când aveam deja puterea și libertatea de a călca în pașii obiceiului locului, sau de a-mi deschide drum luminat, am delăturat „Zărăfia” depe Sf. Prestol, lăsând-o în seama crâșnicului. In acest scop i-am orânduit o măsuță anume într'un colț lângă ușa de m. noapte, creion și hârtie pentru însemnarea pomenirilor, cari se primesc afară din altar, la masa de prinoase și la momentul potrivit mi se prezintă spre pomenire. Am stârpit obiceiul de a intra în Sf. Altar oricine și oricând. Astăzi în Sf. Altar nu intră decât crâșnicul, sau în lipsa acestuia, cantorul prim. Orice comunicare, cât de mare interes ar prezenta, ni se aduce la cunoștiință numai prin crâșnic. Am oprit vagabondarea cantorilor dela o strană la alta în timpul slujbelor.

Am îndrumat pe credincioși ca în timpul momentelor înălțătoare ale Sfintei Liturghii (Citirea Evangheliei, vohodul cel mare, Pre Tine Te lăudăm) să nu mai între nimeni în biserică.

Am delăturat din Sf. altar obiectele vechi și inutile (Tetrapoade, lăzi, cârpe, chin-deauă).

Am procurat, fiindcă lipseau! Spălător pt. mâini, foarfece pt. botez, tăviță pt. proscomidie, cană pentru apă, căniță mică pt. căldură, sticluță pt. vin. Am înlocuit și primenit maramele dela icoane. Am schimbat acoperămintele depe Sf. Prestol și am orânduit o pânzătură, pentru acoperirea în întregime a Sf. Prestol, peste sfeșnice, Antimis și evanghelie, pentru ferirea de praf și insecte. Am oprit pe Sf. masă numai Sf. Antimis. Sf. Evanghelie, sfeș-

nicele și crucea. Am triat vestmintele și alte obiecte de cult, și punând spre bună îngrijire numai cele necesare. Am făcut rânduială în dulapul vestmintelor. Am schimbat uzul local greșit de a se duce la morți sfeșnicul depe Sf. Prestol, destinând în acest scop un sfeșnic înalt cu picior..

Am interzis trasul clopotelor pentru toate nevoile sătești și particulare, cum am găsit obiceiul.

Mai toate aceste schimbări au creiat îndoli și nemulțumiri. Astăzi însă noutatea, adică aducerea în noutate a formelor vechi corecte, a devenit obiceiul.

Mi-am instruit crâsnic în sensul vederilor și lucrului meu, colaborator priceput și devotat.

După toate aceste orânduirii, mi-am întocmit inventarul general despre întreg patrimoniul bisericesc.

Nu am reușit și cred că nu voiu reuși să schimb sistemul de orânduire al stranelor în biserică, sistem protestant (câte 4—5 alătura).

Nu am putut ajunge la sistematizarea cimitirului, piedică principală fiind însăși starea de azi (rândul mormintelor în folosire fiind abia trecut de mijloc).

Imi lipsește din Sf. Altar Chivotul. N'am încă mijloacele de a-l procura. Mi-am procurat, pentru suplinirea chivotului, o cutiuță de argint pentru păstrarea sfințelor. Imi lipsesc trusele complete pentru Sf. Cuminecătură și Sf. Botez.

Nu avem sfințele vase aurite (Potirul și discul).

Curățenia se păstrează în mod mulțumitor.

Mai sunt desigur, multe de îndreptat. Și spre a se vedea mai bine ce trebuie îndreptat și schimbat și cum, am propus la cercurile pastorale și propun și acum, ca atunci când ne cercetăm unul pe altul, preoții între ei să facă propuneri neocolite, frățești, fiindcă un ochiu străin vede mai bine nepotrivirile decât cel ce s'a învățat cu ele și nu-i mai pot atrage luarea aminte.

Toate însemnările de mai sus, care sunt răspunsuri drepte la examenul de faptă și conștiință preotească, subsemnatul, le-am extras din ziarul meu pastoral, în care îmi însemnez zilnic sau la orice ocaziune când am făcut un lucru bun sau când observ ce mai este de făcut“.

Ș T I R I

M. S. Regele la expoziția din Cernăuți și Chișinău. Înălțătoare serbări au avut loc la 31 Octomvrie și 1 Noemvrie a. c. în Chișinău și Cernăuți, onorate de vizita unor distinși oaspeți străini. M. S. Regele Mihai, însoțit de d. prof. Mihai Antonescu și ceilalți aleși vizitatori, au luat parte la încununarea muncii și capacității românești la interval de timp de numai un an dela desrobirea capitalelor celor două provincii românești. În Chișinău a fost restaurată din temelii biserica mitropolitană pângărită și distrusă de bolșevici. În apropiere, pe colina Ghidighici, se înalță „Turnul desrobirii“, amintire a vijelioasei lupte pornite de Mareșalul Desrobitor pentru cucerirea Chișinăului în Iulie 1941 și memento al dănuirii românești... Demn de subliniat este salutul dlui vicepreședinte al Consiliului, M. Antonescu: „Guvernul Mareșalului Antonescu salută prezența Majestății Voastre pe pământul moldovenesc al Basarabiei desrobite, ca un semn de cinstire al Neamului întreg, al pământului strămoșesc și al drepturilor viitorului“.

P. S. Arhiepiscopul Eugen Laiu, vicarul Sf. Mitropolii a Bucovinei a fost numit Episcop-Locotenent al Tomisului-Constanța, în locul P. S. Gherontie Nicolau, care s'a retras la mănăstire.

Cerc religios în Ilova. Sub prezidiul pr. D. Stoichescu din Teregova preoții încadrați cercului Teregova s'au întrunit în 11 Octomvrie în parohia de sub munte, Ilova, iar după amiază în Sadova-nouă. Au participat preoții: I. Coșariu - Ilova, V. Paica - Feneș, I. Sârbu - Rusca, S. Șandru - Sadova-nouă, D. Stoichescu - Teregova, și Gh. Bihoiu - Slatina-Timiș. Intre discuțiile dela ședința intimă subliniem pe aceea privitoare la educația tineretului și creșterea lui în duh religios. S'a sesizat apoi de prea multele și grele sarcini cari se pun preoților astăzi, ca impozit echivalent, comunal etc. Pentru credincioși a fost înălțătoare sf. Liturghie în sobor, la Ilova, cu predica pâr. Ilie Sârbu. În Sadova a vorbit pâr. V. Paica, ascultat fiind cu deosebită atenție de mulțimea credincioșilor prezenți.

† **Ionel Găvan.** Picăturile de rouă ce împânzeau iarba în răsăritul de soare al zilei de 1 Octomvrie și în apusul vieții lui, erau lacrimile vărsate la moartea primăverii tinereții.

La moartea lui a căzut o stea ce a lăsat o urmă de sânge. Era o lacrimă. Era legătura sfântă dintre el ca suflet și cerul căruia se închina.

Ionel Găvan, tânărul student al Academiei teologice din Caransebeș era iubirea de aproapele întruchipată, era dragostea pentru Biserică și credința în Neam personificată.

Prin moarte te-ai renăscut la viața cea nouă, la izvorul nesecat de virtuți. Cei ce am rămas, te avem cu noi. Sufletul tău — floare de crin — plavează deasupra noastră.

Dumnezeu să te aibă în grija Lui!

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 5743 B. 1942.

CONCURS.

Pentru întregirea postului de secretar la Academia teologică din Caransebeș se publică concurs, cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Postul de secretar este retribuit din bugetul Statului, cu salariul ce se încuvințează din partea Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor și care de prezent este de Lei 9000 lunar.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile lor Rectoratului Academiei teologice, anexând următoarele documente:

a) Extras de botez.

b) Certificatul școlar despre studiile secundare terminate, absolența de liceu cu baccalaureatul sau studii echivalente.

c) Certificat din cazierul judiciar și certificat de moralitate dela oficiul parohial.

Se observă, că vor fi preferați candidații cu studii teologice și eventual preoți.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial, ținută în 29 Oct. 1942.

Episcop :

† **VENIAMIN**

Consilier referent:

Prot. R. G. Ancușa

Asociația „Andrei Șaguna“ a Clerului ortodox român din Mitropolia Ardealului și Banatului — Secția Caransebeș

Nr. 16/1942.

Convocare.

Potrivit art. 24 din statutele Asociației „Andrei Șaguna“ a Clerului ort. rom. din Mitropolia Ardealului și Banatului, — având arhierasca binecuvântare, — convocăm

Adunarea generală anuală a secției,

la **Caransebeș**, pe ziua de **Joi, 26 Noembrie 1942**, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Ora 8 a. m.: Slujirea sfintei Liturghii și Chemarea Duhului Sfânt în sf. biserică catedrală.

Va predica: P. C. Sa Pr. Isaia Suru, adm. protopop. în Caransebeș.

2. Ora 9:30 a. m.: Deschiderea Adunării în sala Primăriei.

3. Conferința: „Comemorarea Sinodului dela Iași din anul 1642“ de P. C. Sa Pr. Dr. Petru Rezuș, profesor de teologie.

4. Conferința: „Pastorația în lumina zilelor de astăzi“ de C. Sa Dr. Marcu Bănescu, paroh în Anina.

5. Raportul general pe anii 1939—41.

6. Raportul casierului.

7. Alegerea Comitetului secției.

8. Propuneri (se vor anunța în scris Comitetului, cu cel puțin 3 zile înainte de adunare).

PP. CC. Părinți și Președinți ai despărțămintelor sunt rugați și obligați a participa, împreună cu delegații aleși de despărțăminte, precum și cu un număr cât mai mare de preoți.

Membrii Comitetului secției sunt convocați la ședință în Caransebeș (Consiliul eparhial, biroul secției adm.-bis), pe ziua de Miercuri, 25 Noembrie a. c., ora 5 p. m.

Caransebeș, la 2 Noembrie 1942.

Președinte:

Prot. R. G. Ancușa

Secretar:

Pr. Isaia Suru

AVIZ!

Aducem la cunoștința Cucernicilor Preoți, că se află sub tipar și nu peste mult va apare

Calendarul Românului

al Eparhiei noastre
pe anul comun 1943

care va cuprinde pe lângă partea calendaristică și datele statistice (șematism) din parohii și numele învățătorilor, târgurile de peste an, o mulțime de fotografii și o bogată lectură religioasă-morală, foarte instructivă, diferite sfaturi economice și sanitare pentru popor și altele. Cuc. preoți sunt poștiți să aducă din fața altarului de pe acum acest lucru la cunoștința credincioșilor și să-i îndemne ca toți să și-l procure, ca din nici o casă să nu lipsească. Să nu primească nici un altfel de calendar ce s'ar trimite sau îmb'a din altă parte.